



**Μιλάμε**, γράφουμε, κριτικάρουμε, συμφωνούμε ή διαφωνούμε και σχεδόν πάντα στο επίκεντρο της κουβέντας μας είναι οι «από πάνω». Οι πολιτικές ελίτ που κυβερνούν. Οι ολιγάρχες που εξουσιάζουν. Οι γραφειοκράτες που διοικούν. Εκείνοι που «κινούν τα νήματα» και οι άλλοι που «αποφασίζουν».

**Ωραία**. Αλλά εκτός από τους «από πάνω» υπάρχουν και οι «από κάτω». Οι πολλοί. Που για ό,τι γίνεται από τους «από πάνω» έχουν το δικό τους μερίδιο ευθύνης. Με αυτούς τι γίνεται; Τί γίνεται ειδικά με εκείνους που αδιαφορούν «από άποψη» για ό,τι συμβαίνει γύρω τους; Που η δική τους αδιαφορία μεγαλώνει τα βάρη στην πλάτη των υπολοίπων;

#### **Ο λόγος στον Αντόνιο Γκράμσι:**

*«**Η αδιαφορία** είναι το νεκρό βάρος της ιστορίας. Η αδιαφορία δρα δυνατά πάνω στην ιστορία. Δρα παθητικά, αλλά δρα. Είναι η μοιρολατρία. Είναι αυτό που δεν μπορείς να υπολογίσεις. Είναι αυτό που διαταράσσει τα προγράμματα, που ανατρέπει τα σχέδια που έχουν κατασκευαστεί με τον καλύτερο τρόπο. Είναι η κτηνώδης ύλη που πνίγει την ευφυΐα.*

***Αυτό** που συμβαίνει, το κακό που πέφτει πάνω σε όλους, συμβαίνει γιατί η μάζα των ανθρώπων απαρνείται τη βούλησή της, αφήνει να εκδίδονται νόμοι που μόνο η εξέγερση θα μπορέσει να καταργήσει, αφήνει να ανέβουν στην εξουσία άνθρωποι που μόνο μια ανταρσία θα μπορέσει να ανατρέψει.*

***Μέσα** στη σκόπιμη απουσία και στην αδιαφορία λίγα χέρια, που δεν επιτηρούνται από κανέναν έλεγχο, υφαίνουν τον ιστό της συλλογικής ζωής, και η μάζα είναι σε άγνοια, γιατί δεν ανησυχεί.*

***Φαίνεται** λοιπόν σαν η μοίρα να συμπαρασύρει τους πάντες και τα πάντα, φαίνεται σαν η ιστορία να μην είναι τίποτε άλλο από ένα τεράστιο φυσικό φαινόμενο, μια έκρηξη ηφαιστείου, ένας σεισμός όπου όλοι είναι θύματα, αυτοί που τον θέλησαν κι αυτοί που δεν τον θέλησαν, αυτοί που γνώριζαν κι αυτοί που δεν γνώριζαν, αυτοί που ήταν δραστήριοι κι αυτοί που αδιαφορούσαν.*

***Κάποιοι** κλαψουρίζουν αξιοθρήνητα, άλλοι βλαστημάνε χυδαία, αλλά κανείς ή λίγοι αναρωτιούνται: αν είχα κάνει κι εγώ το χρέος μου, αν είχα προσπαθήσει να επιβάλλω τη βούλησή μου, θα συνέβαινε αυτό που συνέβη;*

***Μισώ** τους αδιάφορους και γι' αυτό: γιατί με ενοχλεί το κλαψούρισμά τους, κλαψούρισμα αιωνίων αθώων. Ζητώ να μου δώσει λογαριασμό ο καθένας απ' αυτούς με ποιον τρόπο έφερε σε πέρας το καθήκον που του έθεσε και του θέτει καθημερινά η ζωή, γι' αυτό που έκανε και ειδικά γι' αυτό που δεν έκανε. Και νιώθω ότι μπορώ να είμαι αδυσώπητος, ότι δεν μπορώ να χαλαλίσω τον οίκτο μου, ότι δεν μπορώ να μοιραστώ μαζί τους τα δάκρυά μου.*

**Είμαι** ενταγμένος, ζω, νιώθω ότι στις συνειδήσεις του χώρου μου ήδη πάλλεται η δραστηριότητα της μελλοντικής πόλης, που ο χώρος μου χτίζει. Και μέσα σ' αυτήν την πόλη η κοινωνική αλυσίδα δεν βαραίνει τους λίγους, μέσα σ' αυτήν κάθε συμβάν δεν οφείλεται στην τύχη, στη μοίρα, μα είναι ευφυές έργο των πολιτών. Δεν υπάρχει μέσα σ' αυτήν κανείς που να στέκεται να κοιτάζει από το παράθυρο ενώ οι λίγοι θυσιάζονται, κόβουν τις φλέβες τους.

**Ζω**, είμαι ενταγμένος. Γι' αυτό μισώ αυτούς που δεν συμμετέχουν, μισώ τους αδιάφορους.

Αντόνιο Γκράμσι - 11 Φεβρουαρίου 1917»

\*

**Ίσως** ο λόγος του Γκράμσι να φαίνεται τραχύς. Ίσως εκείνο το «μισώ» να ακούγεται «βαρύ» και να χρησιμοποιείται σαν άλλοθι για να μην σταθεί κανείς στο περιεχόμενο, στην ουσία των όσων λέει. Αν πρέπει να διαφυλαχτεί η ουσία, ας μας επιτραπεί, λοιπόν, η αυθαιρεσία. Ας αλλάξουμε τη λέξη «μισώ» κι ας την αντικαταστήσουμε με το «λυπάμαι», με το «θλίβομαι», με το «αγανακτώ», με το «απορώ» ακόμα. Και η ουσία είναι πως όσα συμβαίνουν γύρω μας θα συνεχίσουν να συμβαίνουν όσο θα βασιλεύει η μοιρολατρία, η αμεριμνησία και η απουσία από το προσκήνιο της Ιστορίας εκείνων που θα μπορούσαν να «αποτρέψουν το κακό που πέφτει πάνω σε όλους».

**Ας είμαστε**, λοιπόν, ειλικρινείς: Αρκετά χαϊδέψαμε εαυτούς και αλλήλους για την «βαρεμάρα» μας. Για τον «αφ' υψηλού» μας λήθαργο. Για την συγκαλυμμένη εκείνη αδιαφορία, που παριστάνει την πολιτικά και κοινωνικά «ψαγμένη» στάση.

**Ας είμαστε ειλικρινείς:** Όσο εμείς και οι γύρω μας θα είμαστε βουτηγμένοι μέχρι το λαιμό στη λογική του «δε βαριέσαι», του «δεν με νοιάζει», του «δεν γίνεται τίποτα», της «ανάθεσης» όσων η επίλυση περνάει από τα δικά μας χέρια σε κάποιο ανύπαρκτο «γραφείο επίλυσης προβλημάτων» ή σε κάποιο «Μεσία» δια του «ψηφίστε - σκουπίστε - τελειώσατε», τότε θα έχουμε συμβάλει - «άβουλοι και μοιραίοι» όπως λέει ο Βάρναλης - να γίνει ακόμα πιο ασφυκτικός ο ιστός που υφαίνουν εκείνοι που αραχνιάζουν τη συλλογική μας ζωή.

**Αυτό** λέει ο Γκράμσι. Το ίδιο ακριβώς που λέει κι ο δικός μας, ο μεγάλος Μενέλαος Λουντέμης:

**«Αν ήρθες σε αυτό τον κόσμο για να μετρήσεις τα χρόνια σου και να ζήσεις μια φρόνιμη ζωή δεν έχεις να φοβηθείς τίποτε. Τους φρόνιμους δεν τους πειράζει κανείς. Μα αν είναι να χαθεί κάποτε ο κόσμος θα χαθεί από τους φρόνιμους. Γιατί αυτοί κάναν τους ισχυρούς ισχυρότερους».**

Δημοσιεύθηκε στο "enikos.gr" την Τρίτη 23/9/2014